

УДК 336.225.611:336.226.222:657.37

Лега О.В., к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА КОНСТРУКЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ

У статті досліджено сутність податкової звітності, як основного документа, який розкриває користувачам інформацію про наявність зобов'язань за кожним податком за звітний період. Проаналізовано норми чинних нормативно-правових актів та прийнятого Податкового кодексу України щодо особливостей подання податкової звітності.

Ключові слова: податкова звітність, податкова декларація, Податковий кодекс України, інформація, документ.

Лева О.

TAX DECLARATION AS A COMPONENT STRUCTURES OF TAX REPORTING

In the article investigational, as basic a document which exposes essence of the tax accounting users information about the presence of obligations after every tax for period covered. The norms of operating are analysed normatively legal certificates and accepted Internal revenue code of Ukraine in relation to the features of presentation of the tax accounting.

Keywords: tax accounting, tax return, Internal revenue code of Ukraine, information, document.

Лега О.В.

НАЛОГОВАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ КОНСТРУКЦИИ НАЛОГОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

В статье исследована сущность налоговой отчетности, как основного документа, который раскрывает пользователям информацию о наличии обязательств по каждому налогу за отчетный период. Проанализированы нормы действующих нормативно-правовых актов и принятого Налогового кодекса Украины относительно особенностей представления налоговой отчетности.

Ключевые слова: налоговая отчетность, налоговая декларация, Налоговый кодекс Украины, информация, документ.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Однією з

Лега О.В.

найважливіших складових сучасної економічної політики України є реформування системи оподаткування. Сьогодні триває черговий етап удосконалення податкових механізмів, втіленням чинності Податковим кодексом України [3]. Це викликало необхідність нового осмислення низки категорій податкового законодавства, у тому числі і податкової звітності.

Звітність за податками розкриває її користувачам інформацію про наявність зобов'язань за кожним податком за звітний (податковий) період, на підставі якого здійснюється сплата або регулювання заборгованості платника податків за даним податком. Така звітність за формами, встановленими податковими органами, періодично цим органам подається [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Дослідження теоретичних і практичних аспектів оподаткування та аналізу податкової звітності висвітлено у працях М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валуєва, З.В. Гуцайлюка, В.П. Завгороднього, М.В. Кужельного, Я.Д. Крупки, Ю.А. Кузьмінського, В.О. Ластовецького, В.Г. Линника, Ю.Я. Литвина, М.Р. Лучка, О.І. Малишкіна, Є.В. Мниха, М.С. Пушкаря, В.С. Рудницького, В.Ф. Усача та інших. Незважаючи на значні здобутки у дослідженні вказаних проблем, ряд питань потребує уточнення. Необхідно звернути увагу на дослідження проблематики податкової звітності в інформаційній системі підприємства, контролі та аналізі податкової звітності як підгрунтя фінансово-економічних рішень в умовах розвитку ринкових відносин.

Цілі статті. Метою статті є розгляд невизначених питань складання податкової звітності підприємства та системи відображення інформації податкового обліку для прийняття рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Складовою конструкції податкової звітності є податкові документи, зміст та форми яких відображає систему зведених взаємопов'язаних обліково-податкових показників. Для реалізації обов'язку з податкової звітності податкові документи доцільно поділити на групи [1]:

1. Розрахунково-звітну документацію – документи, в яких фіксуються податкові розрахунки і суми податків (декларація, розрахунок, звіт та ін.). По кожному податку існує єдиний податковий документ, в якому платник розраховує суму податку, що підлягає сплаті, і який подає платник податків до податкового органу у встановлений

законодавством термін.

2. Супутню (чи довідкову) документацію – документи, які містять довідкову інформацію, що деталізує дані для обчислення податків і розшифровує чи обґрунтовує податкові розрахунки. Така документація поділяється на: а) документи, необхідні для обчислення податків; б) документи довідкового характеру, які безпосередньо не впливають на обчислення сум податків;

3. Облікову документацію – це документи, що являють собою зведені форми податкового обліку. Первинні документи бухгалтерського обліку, які накопичуються і систематизуються в податковому обліку, підлягають узагальненню за певний податковий період. Зокрема, у розділі III „Податок на прибуток” зазначено, що доходи та витрати визначаються на підставі первинних документів, що підтверджують їх отримання платником податку, обов’язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку, та інших документів. У розділі V. „Податок на додану вартість” ст. 201 регулює складання податкової накладної.

4. Податкові повідомлення – документи, які направляють податкові органи платникам. П. 58.1 ПКУ регламентує порядок складання та надсилання податкових повідомлень-рішень. Відповідно до ПКУ податкове повідомлення-рішення – письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов’язок платника податків сплатити суму грошового зобов’язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими актами законодавства, контроль за виконанням яких покладено на органи державної податкової служби, або внести відповідні зміни до податкової звітності.

У ПКУ відсутнє визначення категорії «податкова звітність». У ст. 75 ПКУ «Перевірки» об’єкти перевірок розмежовуються: податкові декларації (розрахунки), фінансова, статистична та інша звітність, реєстри податкового та бухгалтерського обліку, ведення яких передбачено законом, первинні документи, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку і пов’язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів. В той же час, словосполучення «податкова звітність» у ПКУ застосовується досить широко [4]. У податкових кодексах держав-учасниць СНД категорія „податкова декларація” та „податкова звітність” тісно переплітається, іноді замінюючи одна одну.

Дослідження категоріального апарату податкової звітності у державах-учасниках СНД дає підстави вважати, що для Росії, Білорусії,

Грузії та Туркменистану найважливішою формою податкової документації є податкова декларація, про що свідчать назви відповідних статей ПК, тоді як ПК Киргизії, Казахстану, Узбекистану та Таджикистану містять визначення податкової звітності, до складу якої включено податкову декларацію. Натомість у ПК Молдови спеціального розділу для визначення податкової звітності не має, у розділі V „Податкове адміністрування”, главі „Загальні положення” зазначено поняття „податкова звітність” (будь-яка декларація, інформація, розрахунок, довідка, інший документ про нарахуванні, сплаті, утриманні податків) та „єдина податкова звітність” (декларація).

Найважливішою формою податкової документації є податкова декларація. У більшості випадків податкова декларація має характер податкового розрахунку, відповідно до якого повинна забезпечуватися обґрунтована методика розрахунку бази оподаткування за даними бухгалтерського обліку; точність і достовірність визначення податкового зобов'язання; формування податкової звітності.

Форма податкової декларації повинна містити необхідні Податкова декларація повинна бути підписана: керівником платника податків або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до органу державної податкової служби; фізичною особою-платником податків або його законним представником; особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації згідно із договором про спільну діяльність або угодою про розподіл продукції.

Податкова декларація подається до органу державної податкової служби за вибором платника податків, якщо інше не передбачено цим Кодексом, в один із таких способів: а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою; б) надсилається поштою з повідо-мленням про вручення та з описом вкладення; в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Висновки. Отже, податкова звітність є підсумковою стадією виконання податкового обов'язку. Однозначне тлумачення категорії сприятиме посиленню основних засад законодавства щодо сплати всіх податків та зборів. Застосування основних якісних характеристик обліково-податкової інформації забезпечує складання податкової звітності, яка дає достовірне об'єктивне уявлення про фінансовий стан та розрахунки з бюджетом за податками та платежами підприємств, а також підвищує якість і розширює сферу практичного застосування обліково-

податкової інформації в процесі прийняття вчасних управлінських рішень.

1. Гега П. Т. Основи податкового права : [навч. посіб.] [Електронний ресурс] / П. Т. Гега, Л. М. Доля ; [3-тє вид., випр. і доп.] – К., 2003. – 302 с. – Режим доступу : <http://ualibrarium.narod.ru/pravo/podatkove/html>.
2. Кодекс Республіки Казахстан про податки та інші обов'язкові платежі в бюджет [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.salyk.kz/ru/taxcode/pages/default.aspx.
3. Марець О. Р. Нормативно-правові та практичні аспекти подання податкової звітності в Україні [Електронний ресурс] / О. Р. Марець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22. – С. 277 – 283. – Режим доступу : www.nbuu.gov.ua.
4. Пантелеев В. П. Еволюція визначення „Податкова звітність”/ „Звітність за податками” [Електронний ресурс] / В. П. Пантелеев // Сталій розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – С. 171 – 176. – Режим доступу : www.nbuu.gov.ua.
5. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
6. Податковий кодекс Грузії [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://taxpravo.ru/law/990981avaobektov_nalogooblozhenija.
7. Податковий кодекс Киргизької Республіки [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.customs.kg/index.php/ru/custzaalkodeks.
8. Податковий кодекс Молдови [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.contabilsef.md/libview.php?l=ru&idc=458&id=4917>.
9. Податковий кодекс Республіки Білорусія [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=3871&p2=2%2f920>.
10. Податковий кодекс Республіки Таджикистан [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://mmk.tj/ru/legislation/legislation-base/codecs/>.
11. Податковий кодекс Туркменістану [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakony-turkmenistana.narod.ru/nalog-kodex.htm>.
12. Податковий кодекс Республіки Узбекистан [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://fmc.uz/legisl.php?id=k_nal_2.
13. Податковий кодекс Російської Федерації. Частина 1. 2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://vldieltor.ru/nalkodeks>.